

Informacja na temat przeciwwskazań psychofizycznych kandydatów na studia wyższe na kierunku pielęgniarstwo

Nie istnieją akty prawne regulujące przedmiotowe zagadnienie. Natomiast w opracowanym przez Krajowy Urząd Pracy i Centrum Metodyczne Informacji i Poradnictwa Zawodowego „Podręczniku oceny zawodów z punktu widzenia różnych rodzajów niepełnosprawności”, PPH Demon, Gdańsk 2000, opisano przeciwwskazania psychofizyczne dla każdego z wyodrębnionych zawodów, w tym zawodu pielęgniarstwa.

Według autorów „przeciwwskazaniem psychofizycznym do wykonywania zawodu nazywa się każde znaczące obniżenie poziomu funkcjonowania sfery ekspresji psychofizycznej uniemożliwiające właściwe i bezpieczne dla człowieka wykonywanie zawodu”. Zdaniem autorów „patrząc na człowieka jako na podmiot wykonujący pracę i traktując go jako złożony system, możemy spróbować wyróżnić kilka sfer, których prawidłowe funkcjonowanie warunkuje właściwe i bezpieczne wykonywanie pracy - czyli prawidłowe spełnienie stawianych przed nim wymagań. Sfery te proponujemy wyróżnić ze względu na to *czym* człowiek pracuje oraz ze względu na przyjęty funkcjonalny podział układów psychofizjologii człowieka. Dla podkreślenia charakteru wyodrębnionych sfer proponujemy zastosowanie terminu: *sfer ekspresji psychofizycznej człowieka*.” Biorąc pod uwagę powyższe założenia zaproponowano następujący katalog *sfer ekspresji psychofizycznej*.

- I. Sprawność kończyn dolnych:
- II. Sprawność kończyn górnych:
 - 1 - zręczność rąk
 - 2 - zręczność palców
- III. Sprawność narządów zmysłów
 - 1 - słuch
 - 2 - wzrok
 - 3 - węch
 - 4 - smak
 - 5 - równowaga
- IV. Sprawności sensomotoryczne
 - 1 - rozróżnianie barw
 - 2 - widzenie stereoskopowe
 - 3 - koordynacja wzrokowo-ruchowa
 - 4 - percepcja kształtów
- V. Sprawność układów fizjologii
 - 1 - krążenia
 - 2 - oddechowy
 - 3 - nerwowy
 - 4 - trawienny
 - 5 - mięśniowy
 - 6 - kostno-stawowy
- VI. Sprawności psychiczne
 - 1 - upośledzenie umysłowe
 - 2 - zaburzenia psychiki
- VII. Cechy ogólne
 - 1 - budowa ciała
 - 2 - ogólna wydolność fizyczna

3 - sprawność ekspresji werbalnej

VIII. Inne czynniki

- 1 - nosicielstwo chorób zakaźnych
- 2 - zniekształcenia, problemy z wyglądem.

Dla zawodu pielęgniarki wyodrębniono następujące przeciwwskazania do wykonywania zawodu:

I. Sprawność kończyn dolnych:

- zaburzenia niewielkiego i dużego stopnia

II. Sprawność kończyn górnych:

- 1 - zręczność rąk - zaburzenia niewielkiego i dużego stopnia
- 2 - zręczność palców - zaburzenia niewielkiego i dużego stopnia

III. Sprawność narządów zmysłów

- 1 - słuch - zaburzenia dużego stopnia
- 2 - wzrok - zaburzenia dużego stopnia
- 3 - węch - zaburzenia dużego stopnia
- 5 - równowaga - zaburzenia niewielkiego i dużego stopnia

IV. Sprawności sensomotoryczne

- 1 - rozróżnianie barw - zaburzenia niewielkiego i dużego stopnia
- 3 - koordynacja wzrokowo-ruchowa - zaburzenia niewielkiego i dużego stopnia
- 4 - percepcja kształtów - zaburzenia dużego stopnia

V. Sprawność układów fizjologicznych

- 1 - krążenia - zaburzenia dużego stopnia
- 2 - oddechowego - zaburzenia dużego stopnia
- 3 - nerwowego - zaburzenia niewielkiego i dużego stopnia

5 - mięśniowego - zaburzenia niewielkiego i dużego stopnia

6 - kostno-stawowego - zaburzenia niewielkiego i dużego stopnia

VI. Sprawności psychiczne

- 1 - upośledzenie umysłowe - umiarkowane, lekkie
- 2 - zaburzenia psychiki
- zaburzenia nerwicowe - tak

VII. Cechy ogólne

- 2 - ogólna wydolność fizyczna - niska
- 3 - sprawność ekspresji werbalnej - niska

VIII. Inne czynniki

- 1 - nosicielstwo chorób zakaźnych - tak
- 2 - zniekształcenia, problemy z wyglądem - tak.

Ponadto w „Przewodniku po zawodach” - Tom II, opracowanym przez Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Socjalnej, Warszawa 2003, - są zamieszczone informacje o zawodach, w tym zadania wykonywane, środowisko pracy, wymagania psychologiczne, wymagania fizyczne i zdrowotne, warunki podjęcia pracy w zawodzie, możliwość awansu. Powyższe informacje są kierowane do osób, które zastanawiają się nad wyborem lub zmianą zawodu.

W rozdziale VI: Ochrona zdrowia, w części VI.B., są opisane *wymagania fizyczne i zdrowotne* w brzmieniu: „Pracę pielęgniarki ogólnie zalicza się do prac średnio-ciężkich. Niezbędna jest jednakże sprawność fizyczna układu stawowego i mięśniowego. Bardzo pożądaną cechą jest zdolność koordynacji wzrokowo-ruchowej, oraz dobry słuch i węch w celu prowadzenia wnikliwej obserwacji. Najważniejszymi przeciwwskazaniami uniemożliwiającymi pracę w tym zawodzie są choroby

powodujące utratę świadomości (np. epilepsja, cukrzyca), niesprawność narządów wewnętrznych (tj. zaburzenia dużego stopnia – układu krążenia, układu nerwowego, równowagi), niesprawność narządu wzroku nie dająca się skorygować okularami, nosicielstwo chorób zakaźnych oraz pasożytniczych, choroby psychiczne, niesprawność narządów ruchu głównie kończyn górnych oraz uzależnienie od alkoholu, leków i narkotyków."

Za sprawnością psychofizyczną kandydata na studia pielęgniarstwo przemawia także fakt, iż student, aby otrzymał dyplom licencjata pielęgniarstwa musi w toku studiów odbyć 4.605 godzin kształcenia zawodowego, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 roku w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków i poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki (Dz. U. Nr 164, poz. 1166). Wśród wskazanych 4.605 godzin - 2.300 godzin, to kształcenie praktyczne, na które składają się zajęcia praktyczne prowadzone w pracowniach umiejętności pielęgniarstkich oraz praktyki zawodowe - w zakładach opieki zdrowotnej. Studia zawodowe na kierunku pielęgniarstwo powinny przygotować absolwenta do samodzielnego pełnienia roli zawodowej. W cytowanym rozporządzeniu w *Kwalifikacjach absolwenta* wskazuje się, że absolwent posiada następujące umiejętności: korzystania z aktualnej wiedzy dla zapewnienia bezpieczeństwa i wysokiego poziomu opieki; udzielania świadczeń w zakresie promowania, zachowania zdrowia i zapobiegania chorobom; sprawowania całościowej i zindywidualizowanej opieki nad chorym, niepełnosprawnym i umierającym; komunikowania się z otoczeniem w miejscu pracy; organizowania pracy własnej; nawiązywania współpracy w zespołach opieki zdrowotnej oraz inicjowania i wspierania działań społeczności lokalnej na rzecz zdrowia.

Reasumując: kandydaci na studia na kierunku pielęgniarstwo powinni spełniać określone warunki sprawności psychofizycznej, aby mogli odbyć w toku kształcenia przewidzianą liczbę godzin dydaktycznych, warunkujących przygotowanie absolwenta do samodzielnego wykonywania zawodu pielęgniarstwa, polegającego m.in. na udzielaniu świadczeń zdrowotnych w zakresie kompetencji pielęgniarstwa. Ponadto prawidłowa weryfikacja cech psychofizycznych kandydata na studenta studiów pielęgniarstkich, już na etapie kwalifikacji, zaoszczędzi mu późniejszych rozczarowań i czasu przeznaczonego na naukę na nieodpowiednim kierunku.

Z wyrazami szacunku
Prezes

(-) Elżbieta Buczkowska